

BUTLLETÍ OFICIAL

BISBAT DE MENORCA

Setembre-October, n. 5 - Any de 2002

BUTLLETÍ OFICIAL

BISBAT DE MENORCA

Setembre-October, n. 5 - Any de 2002
Imprimeix: Editorial Menorca, S.A.
Dipòsit Legal: MH-283/1992

Fotografia portada: Imatge de la Mare de Déu del Roser, titular de la parròquia des Castell

SUMARI

Sr. BISBE	301
- Concesión de dispensa para que la solemnidad de la Inmaculada Concepción pueda celebrarse el año 2002, a pesar de coincidir con el segundo Domingo de Adviento	
- Convocatòria d'eleccions	
<i>Homilies</i>	
- Mare de Déu de Gràcia 2002	
<i>Escrips</i>	
- A tots els membres de l'Església de Menorca	
- He estado en la càrcel	
- Anunciar Jesucrist en una nova època	
- Missions 2002	
- 25 anys d'episcopat de Monsenyor Antoni Deig	
ACTIVITATS DEL SR. BISBE	321
SECRETARIA GENERAL	329
- Nomenaments	
CRÒNICA DIOCESANA	331
AGENDA de novembre i desembre 2002	341

**CONCESIÓN DE DISPENSA PARA QUE LA SOLEMNIDAD DE
LA INMACULADA CONCEPCIÓN PUEDA CELEBRARSE EL
AÑO 2002, A PESAR DE COINCIDIR CON EL SEGUNDO
DOMINGO DE ADVIENTO**

**CONGREGATIO DE CULTU DIVINO ET
DISCIPLINA SACRAMENTORUM**

Prot. N. 680/ 01 / L

Ciudad del Vaticano, 1 de septiembre del 2001

Eminencia Reverendísima:

Esta Congregación para el Culto Divino y la Disciplina de los Sacramentos ha recibido su carta (Prot. N. 144/01), en la que solicita que en España se pueda celebrar la solemnidad de la Inmaculada Concepción el día 8 de diciembre del próximo año 2002, pese a ser Domingo Segundo de Adviento, el cual debería prevalecer a tenor de las *Normas Universales sobre el Año Litúrgico y sobre el calendario* (n.5).

Este Dicasterio, teniendo en cuenta que la solemnidad de la Inmaculada Concepción es de precepto y en atención a la tradición de esta fiesta en España, considera oportuno acceder a la solicitud presentada, dispensando para el año 2002 de la observancia de las normas litúrgicas que imponen su traslado al lunes siguiente, día 9 de diciembre.

Sin embargo, rogamos encarecidamente, para no perder el sentido del domingo segundo de Adviento, que se observe lo siguiente:

- a) La segunda lectura de la Misa sea del segundo domingo de Adviento.
- b) En la homilía se haga mención del Adviento.
- c) En la Oración de los Fieles se haga al menos una petición con el sentido del Adviento y *se concluya con la Oración Colecta del segundo domingo de Adviento.*

Aprovecho la ocasión para manifestar a Vuestra Eminencia mi mayor consideración y aprecio en el Señor.

Afectísimo en Cristo

† **Francesco Pio Tamburrino**
Arzobispo Secretario

A Su Eminencia Reverendísima
Mons. Antonio Mª ROUCO VARELA
Arzobispo de MADRID
Presidente de la Conferencia de Obispos de España

CONVOCATÒRIA D'ELECCIONS

JOAN PIRIS FRÍGOLA
BISBE DE MENORCA,
EN COMUNIÓ AMB LA SEU APOSTÒLICA

Considerant que els Consellers, Mn. Jaume Ametller Pons i Mn. Joan Bosco Faner Bagur, elegits pels preveres dels arxiprestats de Ciutadella i del Centre, cessen com a membres del Consell Presbiteral per trasllat a altre arxiprestat (Cfr. Art. 11).

Els Arxiprestes de Ciutadella i del Centre reuniran tots els preveres del seu arxiprestat i es procedirà a la votació del seu representant al Consell Presbiteral, segons, l'establert en els *Estatuts i Reglament del Consell Presbiteral*.

ral de la Diòcesi de Menorca, per tal de substituir durant el temps que els hi restava als membres que han cessat (Cfr. art. 12).

Per tant, cadascú dels Arxiprestes:

- a) Convocarà els electors amb antelació, indicant el dia, lloc i hora de l'elecció.*
- b) Presidirà l'elecció.*
- c) Designarà, abans de l'elecció, dos escrutadors i un secretari;*
- d) Cuidarà que els electors hi siguin presents, per si mateixos o representats.*
- e) És necessària la majoria absoluta dels vots vàlids en el primer i segon escrutini; en el tercer escrutini, es fa la votació entre els dos que han tingut major nombre de vots, o si són més de dos, entre els dos més antics en ordenació;*
- f) L'Arxipreste, amb els dos escrutadors i el secretari són responsables solidàriament de la legítima celebració de l'elecció i han d'enviar al Cancellier del Bisbat l'acta firmada per ells quatre, dintre de tres dies després de celebrada l'elecció (Art. 6).*

Aquesta elecció es durà a terme abans del dia 31 d'octubre.

Els Consellers elegits prendran possessió a la pròxima reunió del Consell Presbiteral.

El seu nomenament es publicarà al Butlletí Oficial del Bisbat.

CIUTADELLA DE MENORCA, 1 d'Octubre de 2002.

† **Joan**

Bisbe de Menorca

Secretari General i Cancellier

MARE DE DÉU DE GRÀCIA 2002

Com a ciutadans vivim amb intensitat aquests dies que ens donen oportunitat d'unes relacions obertes i d'una convivència festiva. I en justícia, hem d'agrair l'esforç de tants i tantes que ho fan possible.

I com a cristians, amb motiu de la festa patronal de la Mare de Déu de Gràcia, tenim també ocasió de fer una reflexió constructiva mirant la figura històrica de Maria de Nazaret **que no és un mite, ni tampoc una abstracció...** Ella és una jove a qui, en terra d'Israel, li ha estat donat viure una experiència extraordinària: ser **la mare del Messies**.

Però la grandiositat d'aquest esdeveniment no ens pot fer oblidar la humilitat de la seva condició, el seu tragar quotidià en la família de Nazaret, la foscor de l'itinerari de fe pel qual va anar avançant, els condicionaments imposats per l'ambient que l'envoltava, etc.

D'una banda, Maria és **una criatura humana interlocutora amb l'Etern, en un diàleg** que ens fa recordar els relats de la creació i la redempció, perquè sobre ella descendeix l'ombra de l'Esperit com en la creació primera quan «*l'Esperit de Déu aletejava per sobre de les aigües*»(Gen 1,2); i en ella és evocada la figura de la dona dels orígens (3,15).

Però en Maria descobrim també **la dignitat de la criatura humana**. En el SÍ que Maria pronuncia resplendeix l'obra mestra de la creació. És a dir: **la criatura humana**, els homes i les dones, **davant** el projecte del **Déu creador, podem donar o negar el consentiment de la nostra llibertat...** Podem convertir-nos en col·laboradors de Déu o ens podem oposar a les seves indicacions. És per açò que diem que *El Senyor que per amor ens ha creat lliures i sense nosaltres, per aquest mateix amor, no ens salvarà mai sense nosaltres i sense el consentiment de la nostra llibertat*. Aquesta és la **grandesa dels humans i també la nostra responsabilitat**.

En Maria l'acceptació de la maternitat i el seu ple consentiment davant de la Paraula de Déu són fruit de la donació lliure i sense reserves de la seva vida a Déu. D'ella diu l'Evangeli que és la «*serventa del Senyor*» i que és

benaventurada perquè «ha cregut en el compliment de les paraules del Senyor»(Lc 1,45). I el mateix Jesús dirà que aquesta **dimensió fonamental de “creient”** és més important que el seu vincle físic de mare (Mc 3,35; Lc 11,28).

Després, Maria, meditant en el seu cor de creient la Paraula feta carn (Lc 2, 48-51) és la primera que segueix el seu Fill abans de cap altre deixeble o apòstol (LG 61; RM 39). Però el segueix de manera activa: **col·laborant activament a la restauració de la vida dels homes.**

Així, a Canà de Galilea (Jn 2,1-5), fa de mitjancera, intercedeix i presenta confiadament a Jesús les necessitats que descobreix perquè es manifesti el seu poder messiànic, i alhora indica als servents: **accepteu i obeïu tot el que Ell digui...**

Diu el Concili (LG 63) que la Verge Mare **és tipus i figura concreta de la fe de l'Església. Però, en realitat, el camí de Maria precedeix el de tots els fidels cristians.**

Ella no rebrà la missió apostòlica, com aquells que Jesús va cridar en els inicis de la seva missió a Israel, però, enmig dels deixebles, Maria és testimoni singular del misteri de Jesús perquè, i hem d'insistir, és la primera que va creure i el va seguir pas a pas unida a Ell de manera única.

La Maria creient és la que marca l'inici de la Nova Aliança en Crist i precedeix el testimoni apostòlic de l'Església; per açò tot el que creurà participa de la seva fe d'alguna manera (RM 26-27).

Precedeix al Poble de Déu en el seu camí històric, visible en el temps i en l'espai, però sobre tot “*interior*”: perquè el nostre camí és un **pelegrinatge en la fe** i amb la força del Senyor ressuscitat.

Quan, més tard, Assumpta al cel, s'actuaran en ella tots els efectes de la mediació del Redemptor, Maria romandrà igualment unida al Fill, participant de la seva glorificació i intercedint per nosaltres (RM 40-41).

Aquesta és la fe de l'Església i jo us convido ben concretament a dues coses:

- 1^a) a reconèixer la presència i la intercessió de Maria,
- 2^a) i a aprendre d'ella a creure i a seguir nostre Senyor Jesucrist.

D'aquesta manera, podrem viure la nostra fe i la farem experimentar als altres com una font de vida i un àmbit de fraternitat per a totes les persones de bona voluntat.

Davant la imatge de la Mare de Déu de Gràcia, patrona de Maó, confiant-nos a la seva mediació maternal, **intentem tots reconèixer-nos primer que res com a criatures lliures i responsables... i després com a fills i creients**, i visquem sabent que també nosaltres esteim **cridats a ser testimonis de Jesús el Crist**, a participar d'alguna manera en la seva missió de **restaurar les realitats humanes**, com Maria que precedeix i camina davant nostre.

ESCRITS

A TOTS ELS MEMBRES DE L'ESGLÉSIA DE MENORCA

El nostre OBJECTIU GENERAL (2001-2003), fruit de l'Assemblea Diocesana, ens demana **PROMOURE "ACCIONS EVANGELITZADORES"** i açò equival a **proposar-nos "optar per una pastoral missionera"**, [una línia que, si en un primer moment va ser recolzada pels moviments i grups "de frontera", progressivament ha estat present a l'Església una mica per totes parts volent orientar la pastoral ordinària: Assemblea Conjunta, Medellín, EN, Congrés d'evangelització, NMI, etc.].

Però l'activitat de l'Església orientada a anunciar i instaurar el Regne de Déu (la pastoral), no és un afer exterior a nosaltres. És un procés que mira a la vegada la conversió dels altres i la pròpia: implica comunicar la pròpia fe de moltes maneres i suposa en el comunicador actituds cristianes ben assimilades.

Per a dur-la a la pràctica, és necessari fer un "discerniment" entre diferents possibilitats i **OPTAR**, o sigui, **marcar preferències**, concedir la *primacia* a una cosa i *posposar-ne* altres. No és possible quedar-se amb tot (Arca de Noè).

Açò té també *implicacions* (perquè necessàriament repercuteix en la distribució del temps, dels mitjans a utilitzar, l'elecció dels destinataris, etc.) i, com que les opcions pastorals *no es fan d'un cop per sempre*, demana també una anàlisi de la situació i un projecte global al que es vol arribar, i després, és necessari *confrontar, revisar, corregir...*

A més, perquè l'acció pastoral sigui *coherent* ha d'haver-hi una *proporció real entre la situació descoberta i la resposta oferta*. De vegades es fa una descripció àmplia, gairebé dramàtica, de la profunditat del canvi que estem vivint i, després, en les solucions no es diu una altra cosa que: cuidar les homilies, aprofitar les catequesis ocasionals, etc.

Doncs bé, fa estona que esteim afirmant a tot arreu que **la vocació pròpia de l'Església és Evangelitzar** (EN 14 i 15) i que *cada dia és més urgent* anunciar i fer present l'evangeli cercant d'obtenir l'adhesió global a la persona de Crist (1ª conversió).

Tanmateix, *tenim una pastoral principalment "de conservació"*, basada en la sacramentalització amb poca evangelització prèvia. Açò podia bastar quan les estructures socials i les estructures religioses coincidien: la família, l'escola... eren impregnades de valors cristians i la fe es transmetia per la mateixa inèrcia de la tradició.

Avui, en un món canviat i canviant, *és una exigència revisar aquesta pastoral per tal d'adaptar-la a la situació actual* (GS 4,11,44), (*no basta baratar el llenguatge o millorar-ne la presentació*). Els grans interrogants dels nous contextos culturals en els que vivim i *l'anèmia del catolicisme actual són una forta crida a superar la inèrcia pastoral* que venim arrossegant.

Per exemple, la "*descristianització*" planteja el problema dels *destinataris*: a qui hem d'evangelitzar?, qui ha d'escoltar la Bona Nova que encara desconeix? La "*secularitat*" (típica de la nostra època) ens demana canviar *les maneres*: com evangelitzar a l'home secular?, quines són les formes secularitzades de creure en Jesús? La "*desmitificació*" i la crisi de credibilitat plantegen dificultats de *contingut*: què anunciar, què dir, què transmetre? Finalment, i com a conseqüència de la "*pèrdua d'identitat cristiana*" fins i tot entre creients qualificats, tenim el repte dels *possibles portadors o testimonis* del missatge: qui ha d'evangelitzar?, qui pot dir qualque cosa

sobre Jesucrist? La pregunta radical és, doncs, aquesta: *els cristians tenim qualque cosa a dir?* (“què aporta el cristianisme a l’humanisme?”).

Respondre a aquesta pregunta no és bo de fer en el moment actual, però tampoc la podem despatxar amb una resposta qualsevol. Romanen per resoldre algunes qüestions agreujades per condicionaments històrics que no acabem de superar (encara que també hi ha “fixacions” més que discutibles).

Per exemple: En el nostre país són pocs els qui senten necessitat de conèixer el cristianisme a fons. D’uns perquè el suposen ja conegut. D’altres perquè no esperen d’ell que els dugui a solucionar els problemes de cada dia.

D’altra part, els cristians no presentem aquella homogeneïtat que molts desitgen i enyoren, sinó més aviat una diversitat tal que gairebé desorienta.

Son molts els qui pensen que els cristians (*ells diuen l’Església*) som encara massa lligats a determinades classes socials o preferències polítiques...

I hem de reconèixer que podem oferir a la gent del carrer poques “comunitats signe”, o “testimonis evangèlics comunitaris”, més aviat hi veuen una massa amorfa i poc compromesa...

Tenim bastants batiats només superficialment evangelitzats, que no senten la necessitat de confrontar amb l’evangeli les seves actituds, les opcions radicals, els compromisos temporals...

Hem de plantejar-nos, doncs, amb serietat *com ser més fidels a la missió* que ens va confiar el Senyor, a fi de *constituir, com Església, una mediació transparent, humil i servicial de Crist*.

Per tant: quan parlem de promoure “Accions evangelitzadores” en els àmbits de la família, la joventut i l’ensenyança, esteim dient que:

1. (Contra la dissociació fe-vida) hem de **presentar l’Evangeli com “Bona Notícia”** (“perquè creient tingueu vida”-Ju 20,31), com **“anunci joiós”** que hem de fer arribar a **totes les parcel·les de la vida humana** (perquè *concerneix a la persona i a la societat, als problemes concrets, a la consciència personal i col·lectiva de la gent, a les seves activitats com a “ciutadans”, els criteris de judici, els valors, els centres d’interès, les línies de pensament,*

les fonts que els inspiren i els models de vida que es presenten en contrast amb el Regne (EN 18 i 19).

Açò és evangelitzar. No únicament exposar sistemàticament la doctrina, sinó provocar el moviment cap a la fe ajudant a descobrir el sentit de la vida a la llum de Crist: *donar testimoni vitalment, de manera simple i directa, del Déu revelat en Jesús.*

2. (Davant la dicotomia Església que ensenya - Església que aprèn) **el subjecte** i el “**signe**” evangelitzador és **la comunitat eclesial** (1Cor 15; Rom 1,1; Act.2,14): **Evangelitzen els 12 i tots aquells qui han compartit l'experiència de “haver vist” Jesús ressuscitat** (1Tess 1,5-8). Tota l'Església és evangelitzadora, i ho fa encarnant-se a les Esglésies particulars (*diocesanes*) i amb ministeris i tasques diferents (EN 66 i 73; LG 10, 11, 13, 17-18 i 30-32): Papa, Bisbes, Preveres, Religiosos/as i Laics... Però, totes les tasques s'han de coordinar en l'acció pastoral –de manera *complementària i subsidiària*– (GS 43; PO 7-9; ChD 3-7). Evangelitzar no és un acte aïllat i individual, ni cap cristià és senyor absolut de la seva acció evangelitzadora.

3. **I hem d'evangelitzar a tots** sense fronteres (EN 18 i 19): l'Església és enviada “a tots” els homes i grups humans [*Opció prioritària seran: els marginats –siguin obrers, universitaris, o intel·lectuals...-*]. **I a totes les dimensions del món actual:** economia, política, cultura, mobilitat, religió... (Evangelització i Promoció humana: alliberament).

També, i amb el degut respecte, hem de presentar Jesucrist als membres de les religions no cristianes, persones no creients i/o descristianitzades (o cristians no catòlics), no practicants i practicants, masses i petites comunitats (cf. Cap. V de EN).

Tard o d'hora, la gent es pregunta sobre **el sentit de la vida i l'oferta cristiana** es presenta com quelcom capaç de donar **sentit i direcció** a l'existència humana (Rom 1,17).

4. -(EN 75) Els **mètodes**, els **models** i les **estructures** utilitzades en la comunicació de la fe són un desafiament a la nostra capacitat pastoral (EN 40) perquè no són únicament “*mitjans*”: expressen ja una opció fonamental en la manera de comprendre el ser humà, la societat, Déu, Crist, l'Església, el passat, el present, el futur...

- Hem de donar **preferència al testimoni viscut** (-“gestos”-) (EN 41): ser *signe* autèntic del que es proclama...

- Amb **contactes personals** (EN 46): presència “**d’igual a igual**” i no de poder; sense cap actitud de domini, ni cap forma de vida oposada a un seriós concepte de **servei** (revisar l’organització pastoral i l’exercici de l’autoritat...).

- Tampoc situant-nos com *emissor i receptor*: el que **té** fe, que **sap**, que **coneix** la revelació i la comunica a qui no té o no coneix... L’evangelització és un **procés viu** i el receptor ha de “**rebre**” i assumir el missatge i fer-lo seu de forma personal, “**reinventant-lo**” d’alguna manera.

- Hem d’emprar la **paraula** en totes les seves formes –MCS– (EN 42-45);

- I a la litúrgia, sobretot els Sagraments, hem d’atendre a la pietat popular amb **actitud acollidora** (EN 47-48);

5. Com a criteris (Cap. VII de EN) **per posar en marxa accions evangelitzadores**, és clar que:

- hem de **partir dels signes dels temps** (fenòmens que caracteritzen una època), però **sense cap reduccionisme**: no podem perdre de vista que som “**mediació**” (testimonis autèntics) de la **salvació integral** (de tota la persona –cos i ànima– i de totes les realitats...);

- hem de donar **prioritat als qui encara no han rebut la fe**, davant una pastoral de “**conservació**”...;

- hem de dedicar **més energies als adults** que als fillets (o a aquests, però acompanyant-ho d’una acció coordinada amb els joves i adults –evangelització de les famílies–);

- hem d’encoratjar més la plena **participació** del Poble de Déu (tractar de fer present l’Església com una Comunitat de creients i no sols com a tasca de capellans i religiosos);

- i hem d’exercir la **funció crítica** davant qualsevol situació que atempti contra els drets humans.

Algunes conclusions:

- a) Reconèixer la urgència de col·locar-nos en una situació de **permanent educació de la fe o revisió de vida** a la llum de l'Evangelí.
- b) La vertadera educació de la fe adulta s'ha de fer **al si d'una comunitat** oberta als valors del canvi, progrés, alliberament i secularització, i en un procés de discerniment i avaluació permanent.
- c) L'alternativa és promoure una **pertinença a l'Església** arrelada a les necessitats primàries, amb relacions interpersonals, relacions de grups on les persones es coneixen els uns als altres i on es poden desenvolupar experiències de fraternitat en relació amb una jerarquia de valors...

Setembre de 2002.

† *Joan Piris, Bisbe de Menorca*

A TODOS LOS MIEMBROS DE LA IGLESIA DE MENORCA

Nuestro **OBJETIVO GENERAL (2001-2003)**, fruto de la Asamblea Diocesana, nos pide **PROMOVER “ACCIONES EVANGELIZADORAS”** y eso equivale a **proponernos “optar por una pastoral misionera”** [una línea que, si en un primer momento fue apoyada por movimientos y grupos “*fronterizos*”, progresivamente ha estado presente en la Iglesia un poco por todas partes queriendo orientar la pastoral ordinaria: Asamblea Conjunta, Medellín, EN, Congreso de evangelización, NMI, etc].

Pero la actividad de la Iglesia orientada a anunciar e instaurar el Reino de Dios (la pastoral), no es un hacer exterior a nosotros. Es un proceso que mira a la vez a la conversión de los demás y a la propia: implica comunicar la propia fe de muchas maneras y supone en el comunicador actitudes cristianas bien asimiladas.

Para llevarla a la práctica, es necesario hacer un “*discernimiento*” entre las varias posibilidades y **OPTAR**, o sea, **marcar preferencias**, conceder la **primacía** a una cosa y **posponer** otras. No se puede uno quedar con todo (Arca de Noé).

Esto tiene también sus implicaciones (porque necesariamente repercute en la distribución del tiempo, de los medios a utilizar, la elección de los destinatarios, etc.) y, como las opciones pastorales **no se hacen de una vez para siempre**, pide también un análisis de la situación y un proyecto global al que se quiere llegar, y después, es necesario *confrontar, revisar, corregir...*

Además, para que la acción pastoral sea **coherente**, ha de haber también una **proporción real entre la situación descubierta y la respuesta que se ofrece**. A veces, se hace una descripción amplia, casi dramática, de la profundidad del cambio que estamos viviendo y, después, en las soluciones no se pide más que: cuidar las homilias, aprovechar las catequesis ocasionales, etc.

Pues bien, hace tiempo que estamos afirmando en todas partes que **la vocación propia de la Iglesia es Evangelizar** (EN 14 y 15) y que *cada día es más urgente* anunciar y hacer presente el evangelio buscando obtener una adhesión global a la persona de Cristo (1ª conversión).

Sin embargo, *tenemos una pastoral principalmente “de conservación”*, basada en la sacramentalización con poca evangelización previa. Eso podía bastar cuando las estructuras sociales y las estructuras religiosas coincidían: la familia, la escuela... estaban impregnados de valores cristianos y la fe se transmitía por la misma inercia de la tradición.

Hoy, en un mundo cambiado y cambiante, **es una exigencia revisar esta pastoral para adaptarla a la situación actual** (GS 4,11,44), (*no basta cambiar el lenguaje o mejorar la presentación*). Los grandes interrogantes de los **nuevos contextos culturales** en los que vivimos y **la anemia del catolicismo actual** son un fuerte llamamiento a **superar la inercia pastoral** que venimos arrastrando.

Por ejemplo: En nuestro país son pocos los que sienten necesidad de conocer el cristianismo a fondo. Unos porque lo suponen ya conocido y otros porque no esperan que les lleve a solucionar los problemas de cada día.

Por otro lado, los cristianos no presentamos la homogeneidad que muchos desean y añoran, sino más bien una diversidad tal que casi desorienta.

Son muchos los que piensan que los cristianos (*ellos dicen “la Iglesia”*) estamos todavía demasiado atados a determinadas clases sociales o preferencias políticas...

Y hemos de reconocer que podemos ofrecer a la gente pocas “*comunidades signo*” o “*testigos evangélicos comunitarios*”. Más bien, la imagen es la de una masa amorfa y poco comprometida... Tenemos bastantes bautizados sólo superficialmente evangelizados, que no sienten la necesidad de confrontar con el evangelio sus actitudes, sus opciones radicales, sus compromisos temporales...

Tenemos que plantearnos, pues, con seriedad *cómo ser más fieles a la misión* que nos confió el Señor, con objeto de *constituir como Iglesia, una mediación transparente, humilde y servicial de Cristo*.

Por lo tanto: cuando hablamos de promover “Acciones evangelizadoras” en los ámbitos de la familia, la juventud y la enseñanza, estamos diciendo que:

1. (Contra la disociación fe-vida) hemos de **presentar el Evangelio como “Buena Noticia”** (“*para que creyendo tengáis vida*”-Ju 20,31), como “**anuncio dichoso**” que tenemos que hacer llegar a todas las parcelas de la vida humana: porque *concierna a la persona y a la sociedad, a los problemas concretos, a la conciencia personal y colectiva de la gente, a sus actividades como “ciudadanos”, los criterios de juicio, los valores, los centros de interés, las líneas de pensamiento, las fuentes que los inspiran y los modelos de vida que se presentan en contraste con el Reino* (EN 18 y 19).

Esto es evangelizar. No únicamente exponer sistemáticamente la doctrina, sino provocar el movimiento hacia la fe ayudando a descubrir el sentido de la vida a la luz de Cristo: *dar testimonio vitalmente, de manera simple y directa, del Dios revelado en Jesús*.

2. (Frente a la dicotomía Iglesia que enseña - Iglesia que aprende) el **sujeto** y el “**signo**” evangelizador es **la comunidad eclesial** (1Cor 15; Rom 1,1; Act.2,14): **Evangelizan los 12 y todos aquellos que han compartido la experiencia de “haber visto” a Jesús resucitado** (1Tess 1,5-8). Toda la Iglesia es evangelizadora, y lo hace encarnándose en las Iglesias particulares (*diocesanas*) y con ministerios y tareas diferentes (EN 66 y 73; LG 10, 11, 13, 17-18 y 30-32): Papa, Obispos, Presbíteros, Religiosos/as y Laicos... Pero, todas las tareas se tienen que coordinar en la acción pastoral –de manera *complementaria y subsidiaria*- (GS 43; PO 7-9; ChD 3-7). Evangelizar no es un acto aislado y individual, ni ningún cristiano es señor absoluto de su acción evangelizadora.

3. Y hemos de evangelizar a todos sin fronteras (EN 18 y 19): la Iglesia es enviada “a todos” los hombres y grupos humanos [*Opción prioritaria serán los marginados –sean obreros, universitarios, o intelectuales...-*]. **Y a todas las dimensiones del mundo actual:** economía, política, cultura, movilidad, religión... (Evangelización y Promoción humana: liberación).

También, y con el debido respeto, tenemos que presentar a Jesucristo a los miembros de las religiones no cristianas, personas no creyentes y/o descristianizadas (o cristianos no católicos), no practicantes y practicantes, masas y pequeñas comunidades (cfr. Cap. V de EN).

Tarde o temprano, la gente se pregunta sobre **el sentido de la vida** y la oferta cristiana se presenta como algo capaz de **dar sentido y dirección a la** existencia humana (Rom 1,17).

4. -(EN 75) Los métodos, los modelos y las estructuras utilizadas en la comunicación de la fe son un desafío a nuestra capacidad pastoral (EN 40) porque no son únicamente “*medios*”: expresan ya una opción fundamental en la manera de comprender el ser humano, la sociedad, Dios, Cristo, la Iglesia, el pasado, el presente, el futuro...

- Tenemos que dar **preferencia al testimonio vivido** (-“*gestos*”-) (EN 41): ser *signo* auténtico de lo que se proclama...

- Con **contactos personales** (EN 46): presencia “**de igual a igual**” y no de poder; sin ninguna actitud de dominio, ni ninguna forma de vida contraria a un serio concepto de servicio (revisar l’organización pastoral y el ejercicio de la autoridad...);

- Tampoco situándonos como *emisor y receptor*: el que **tiene** fe, que **sabe**, que **conoce** la revelación y la comunica a quien *no tiene o no conoce*... la evangelización es **un proceso vivo** y el receptor tiene que “*recibir*” y asumir el mensaje y hacerlo suyo de forma personal, “reinventándolo” de alguna manera.

- Hemos de emplear la **palabra** en todas sus formas –MCS– (EN 42-45);

- Y en la liturgia, sobre todo los Sacramentos, hemos de prestar atención a la piedad popular con **actitud acogedora** (EN 47-48).

5. Como **criterios para poner en marcha acciones evangelizadores**, está claro que:

- tenemos que **partir de los signos de los tiempos** (fenómenos que caracterizan una época), pero **sin ningún reduccionismo**: somos “*mediación*” (testigos auténticos) de la **salvación integral** (de toda la persona -cuerpo y alma- y de todas las realidades...);

- hemos de dar **prioridad a quienes todavía no han recibido la fe**, frente a una pastoral de “conservación”...;

- tenemos que dedicar **más energías a los adultos** que a los niños (o a éstos, pero acompañándolo con una acción coordinada con los jóvenes y adultos -*evangelización de las familias*-);

- hemos de alentar más la plena **participación** del Pueblo de Dios (tratar de hacer presente la Iglesia como una Comunidad de creyentes y no sólo como tarea de curas y religiosos);

- y hemos de ejercer la **función crítica** ante cualquier situación que atente contra los derechos humanos.

Algunas conclusiones:

a) Reconocer la urgencia de colocarnos en una situación de permanente **educación de la fe o revisión de vida** a la luz del Evangelio.

b) La verdadera educación de la fe adulta se tiene que hacer **en el seno de una comunidad** abierta a los valores del cambio, progreso, liberación y secularización, y en un proceso de discernimiento y evaluación permanente.

c) La alternativa es promover una **pertenencia a la Iglesia** arraigada en las necesidades primarias, con relaciones interpersonales, relaciones de grupos donde las personas se conocen los unos a los otros y donde se pueden desarrollar experiencias de fraternidad en relación con una jerarquía de valores bien precisada.

Septiembre de 2002.

† **Joan Piris, Obispo de Menorca**

HE ESTADO EN LA CÁRCEL

He tenido una oportunidad y la he aprovechado: fui invitado a participar en la Fiesta de la Merced en el Centro Penitenciario de Mallorca y acepté con gusto. Además, como cristiano, no podía olvidar las palabras de Jesús: “...estuve en la cárcel y me visitasteis”(Mt 25).

He podido admirar las modernas instalaciones de que disponen allá y la profesionalidad de los que sirven a los internos: difícil tarea que llevan a cabo con gran dosis de humanismo. Y, por supuesto, he agradecido la presencia del voluntariado de bastantes ONG y, muy particularmente, del Equipo de Pastoral Penitenciaria de la Diócesis vecina: es una presencia de Iglesia muy significativa y muy evangélica.

Un momento de particular intensidad para mí ha sido la reunión mantenida con un buen grupo de los presos menorquines: con toda confianza y claridad me han expuesto su situación como grupo “de fuera”...ya que en Menorca no tenemos Centro Penitenciario.

A su ya incómoda situación, que reconocen merecida por sus desviaciones de conducta, se une la añadida carga emocional y “económica” que supone para ellos y sus familiares la relativa incomunicación a causa de la distancia y los desplazamientos, que no siempre pueden tener lugar cuando “toca”, ni se pueden soportar sin ayudas adecuadas de todo tipo.

Me han pedido ayuda e intercesión ante quien corresponda: las dos cosas las he hecho y las hago, gracias también al trabajo bien hecho de nuestro (embrionario) Secretariado de P. Penitenciaria y la buena disposición de la Dirección del Centro mallorquín y de nuestras propias autoridades insulares.

A todos nos consta que hay promesas, Proyectos y voluntad de ejecución. Esto es público y hay que agradecerlo. Quizá su ejecución sea más difícil de lo que parece...

Mientras tanto, tenemos allá un buen grupo de personas que sufren más de la cuenta y aquí unas familias que no saben cómo “acompañar” adecuada-

mente a sus seres queridos por los problemas añadidos a los que he hecho mención.

Me permito compartir estas preocupaciones en público, renovando la disposición de la Comunidad Diocesana a seguir en la brecha, al mismo tiempo que pido a la sociedad menorquina acelerar algún tipo de solución para que nuestros hermanos presos y sus familias puedan vivir mejor estas experiencias ya de por sí suficientemente dolorosas.

† *Joan Piris, Bisbe de Menorca*

(article publicat al FULL DOMINICAL 13 d'Octubre 2002)

ANUNCIAR JESUCRIST EN UNA NOVA ÈPOCA

Ho hem dit de moltes maneres: *la fidelitat al contingut en la transmissió de la fe ha de tenir en compte també la realitat del destinatari (GS 4.11.44)*, i tots sabem que estem deixant enrere una època.

Acostumem a descriure el passat amb certa facilitat però no tenim molt clar cap on estem anant i el futur encara queda envoltat en l'obscuritat... (parlem de "postmodernitat", però aquest terme resulta molt difícil d'aclarir). El que avui es pot observar és un context de sincretisme religiós i un cert escepticisme que pot resultar perillós. ¿Quina idea de Déu hi pot haver en el futur?...

L'experiència de cada dia demostra que abunden les *desil·lusions* (ara diuen "desencant") tipus deixebles d'Emaús (Lc 24). Hi ha ja massa gent vacil·lant que viu entre la inèrcia i el conformisme, i els cristians hem d'oferir "esperança" als nostres conciutadans. Nosaltres sabem que hem estat creats i cridats (*capacitats*) a viure com a *buscadors i promotors del definitiu*, i no per anar bevent a les "cisternes esquerdades" (Jer 2,13).

He llegit en un document del "Prado": "*Els enviats han de mirar qui els envia*"...

Així és. Nosaltres hem de mirar més Jesucrist Ressuscitat i fer-lo experimentar present amb el nostre anunci i les nostres obres. Ell no pertany al passat, sinó al present d'una comunitat oberta a un futur definitiu i hem d'anunciar-lo sense cap pausa perquè sabem que en Ell hi ha el camí, la veritat i la vida.

J. H. Newman s'expressava així: *«el cristianisme és una realitat vivent que mai no envellirà. Alguns parlen d'ell com si fos un fet de la història, que no més indirectament pesa sobre la vida d'avui. No puc permetre que se'l relegui a la història. Certament enfonsa les seves arrels en un gloriós passat; però la seva força és força present. No és un esquàlid tema d'investigacions arqueològiques; per localitzar-lo no ens hem de dirigir a documents semiapagats i a esdeveniments morts, sinó a la nostra fe, viva en els seus temes sempre vius; a un do que és sempre fruitós.»*

Amb la meva salutació a cadascú,

† **Joan Piris, Bisbe de Menorca**

(article publicat al FULL DOMINICAL 20 d'Octubre 02)

MISSIONS 2002

Aquest any, el missatge del Papa amb motiu de la Jornada mundial de les Missions recorda una de les exigències més provocadores de l'amor de Déu: *“La missió es anunci de perdó”*. La veritat és que perdonar, seguint l'exemple de Jesús, desafia i obre els cors, cura ferides, crea una vertadera comunió i *“dóna vida”*.

El segle XX ha estat ple de conflictes i avui encara el nostre món té massa motius d'aflicció. Però també és patent l'anhel de molts homes i dones que, fins i tot vivint en gran pobresa, experimenten molta set de Déu i del seu amor misericordiós.

Sabem que Jesús crucificat respon a l'odi amb una pregària pels seus botxins. No sols els perdona sinó que segueix volent el seu bé... Després, Crist ressuscitat ofereix la pau (*Shalom*) als seus deixebles. I l'Església, fidel al

mandat del seu Senyor, segueix proclamant i promovent la pau i a través dels missioners escampats arreu del món, qui es juguen la vida de moltes maneres, vol ajudar els homes i dones de tots els països a reconèixer-se com a germans.

Sense missió no hi ha Església, però la missió, que és anunci d'una veritat que ha estat donada amb la responsabilitat de mantenir-la dinàmicament íntegra fins a la fi dels temps..., ha estat portada i explicada pel Fill de Déu. La missió de l'Església és la de mantenir-se fidel a tot el que ha rebut del seu Senyor i ser capaç de transmetre-ho amb un anunci que arribi a tothom sense distinció.

El que l'Església ha d'anunciar sempre i per tot arreu és l'esdeveniment que ha transformat el món: Jesús Ressuscitat. Degut a això, els deixebles, en la veu de Pere, testimonien: «*nosaltres no podem deixar de dir el que hem vist i sentit*» (Fets 4, 20).

La resurrecció és la veritable novetat cristiana que travessa els continents i les èpoques i ha d'arribar a cada persona. Els cristians ens juguem tota la nostra credibilitat en aquest anunci de transcendència: en Jesucrist la mort (*tota classe de mort i tot el que impedeix una vida digna*) és vençuda realment, i amb aquesta motivació hem de crear els signes visibles d'una cultura d'esperança i de resurrecció (1 Cor 15, 32).

Amb la meva salutació a cadascú,

† **Joan Piris, Bisbe de Menorca**

(article publicat al FULL DOMINICAL del 27 d'Octubre)

25 ANYS D'EPISCOPAT DE MONSENYOR ANTONI DEIG

Us ho vaig dir el dia de la meva ordenació: “*Vull acompanyar-vos frater-
nalment, tenint en compte tota la vostra rica història amb molt de respecte
i admiració, i en continuïtat amb els meus antecessors, perquè ningú en l'Es-
glésia pot pretendre començar de zero*”...

Aquest estiu he tingut oportunitat d'acostar-me a Solsona i complir un doble propòsit: pregar a la tomba del Bisbe Miquel Moncadas (amb qui vaig treballar en pastoral familiar) i visitar el Bisbe Antoni Deig, ja jubilat, per convidar-lo a tornar a Menorca a celebrar el 25 aniversari de la seva Ordenció Episcopal el dia **5 de Novembre**, cosa que ell va acceptar amb molt de goig.

Us convoco, doncs, a participar en l'**Eucaristia d'acció de gràcies** que celebrarem a la **Catedral aquest mateix dia a les 8 de la tarda** i presidits per aquell que *l'Esperit ens va donar un dia per regir l'Església de Déu que peregrina a Menorca, com a successor dels apòstols de Jesucrist.*

En la nostra Església Menorquina segueix tenint molta força l'afirmació "**Som una tradició viva**" i, efectivament, "ser cristià" suposa *incorporar-se a una tradició viva* que sorgeix del Crist i dels Apòstols i arriba fins a nosaltres en la vida de comunió que és l'Església.

La celebració d'aquest aniversari és una nova oportunitat de sentir-nos Església i demostrar gratitud a qui ens va entregar molts bons anys de la seva vida i ministeri.

Amb la meva salutació a cadascú,

† **Joan Piris, Bisbe de Menorca**

ACTIVITATS DEL SR. BISBE

SETEMBRE 2002

Dia 1

- A Sant Lluís, presideix la presa de possessió del nou Rector i dina amb els capellans.
- Al capvespre, as Mercadal, presideix la presa de possessió del nou Rector de la Parròquia Sant Martí.

Dia 2

- A Maó, a les instal·lacions de "Es Diari de Menorca", participa en la presentació de la Revista de les Festes de la Mare de Déu de Gràcia.
- Al Toro, comparteix taula amb la Comunitat de Franciscanes i posteriorment es reuneix amb el Capellà del Santuari.
- As Mercadal, visita el grup de gent gran assistida i les dependències de la Residència municipal.

Dia 3

- Presideix l'Eucaristia al grup de Delegats de les OMP de Catalunya i Balears, reunits a Menorca.
- Al Seminari, acompanya el Recés de preparació a l'Ordinació Presbiteral de Xisco Cardona.
- Rep visites de capellans.

Dia 4

- Al Seminari, ofereix punts de meditació al Diaca Xisco Cardona.
- Rep visites de capellans.
- Al fosquet, a Alaior, participa a la reunió del Consell Parroquial de Pastoral.

Dia 5

- Presideix l'Eucaristia al grup de Delegats de les OMP de Catalunya i Balears i participa amb ells a una reunió de treball.
- Al Seminari, ofereix punts de meditació al Diaca Xisco Cardona.
- Rep visites de capellans.

Dia 6

- Al Seminari, rep la visita de la Provincial de les Dominiques de l'Anunciata.
- Al Seminari, ofereix punts de meditació al Diaca Xisco Cardona.
- Rep visites de capellans.

Dia 7

- Al Seminari, ofereix punts de meditació al Diaca Xisco Cardona.
- A Ciutadella, presideix la presa de possessió del nou Rector de la Parròquia Sant Esteve.

Dia 8

- A Maó presideix la Processó i Missa solemne amb motiu de la Festa de la Mare de Déu de Gràcia i dina amb els capellans.
- Visita un capellà accidentat.
- Reunió a la Casa Rectoral de Fornells.

Dia 9

- A Cal Bisbe rep visites i despatxa amb col·laboradors.
- Al Toro, participa a la reunió de responsables de l'Institut diocesà de Teologia.

Dies 10 i 11

- A Madrid, a l'Institut Lleó XIII, participa al Curs de Doctrina Social de l'Església.

Dies 12 i 13

- A Madrid, participa a la reunió de la Comissió episcopal de Pastoral.

Dia 14

- Al Toro, reunió de la Comissió permanent del Consell diocesà de Pastoral.
- A Sant Esteve de Ciutadella, Eucaristia amb Bateig i Confirmació d'Adults.

Dia 15

- A Alaior, presideix la presa de possessió del nou Rector (solidari) de la Parròquia Santa Eulàlia.
- Al Geriàtric de Maó, visita un capellà ingressat i altres malalts.
- A Maó, presideix la presa de possessió del nou Rector de la Parròquia del Carme.

Dia 16

- A Cal Bisbe, despatxa assumptes amb col·laboradors i rep visites.

Dia 17

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

Dia 18

- A Cal Bisbe, rep visites (entre les quals el nou Provincial dels Salesians) i despatxa assumptes.
- Al capvespre, reunió amb els Rectors de l'Arxiprestat de Maó.

- Visita les dependències de la casa de la P/ Bastió.
- Al fosquet, a la Casa de l'Església de Maó, és reuneix amb els membres dels Consells de Pastoral i Dirigents de Moviments i similars, per tal de comentar l'orientació missionera de la pastoral diocesana, d'acord amb els *Objectius del bienni 2001-2003*.

Dia 19

- A Cal Bisbe, rep visites (entre les quals el President del Grup Serra d'Edicions i el seu equip dirigent) i despatxa assumptes.
- Al fosquet, a Ferreries, es reuneix amb els membres dels Consells de Pastoral i Dirigents de Moviments i similars de l'Arxiprestat del Centre, per tal de comentar l'orientació missionera de la pastoral diocesana, d'acord amb els *Objectius del bienni 2001-2003*.

Dia 20

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- Al fosquet, al Seminari, és reuneix amb els membres dels Consells de Pastoral i Dirigents de Moviments i similars de l'Arxiprestat de Ciutadella, per tal de comentar l'orientació missionera de la pastoral diocesana, d'acord amb els *Objectius del bienni 2001-2003*.

Dia 21

- Al Toro, participa a la reunió de Responsables i Consiliaris dels EMD.
- A Migjorn Gran, presideix la presa de possessió del nou Rector de la Parròquia Sant Cristòfol.

Dia 22

- A la Catedral, confereix el sagrament de l'Orde en el grau de Prevere a Francesc Cardona Vidal.

Dia 23

- A Cal Bisbe, presideix la presa de possessió del nou Vicari General Mn. Miquel Anglada Gelabert.

Dia 24

- Viatja a Mallorca, concelebra l'Eucaristia, a la Presó amb el Bisbe Teodor, amb motiu de la festa de la Mercè, i es reuneix amb un bon nombre dels interns menorquins.

Dia 25

- Participa a la reunió del clergat de les parròquies de Ciutadella.
- Al fosquet, assisteix a una exhibició de doma menorquina.

Dia 26

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- Al Toro, celebra "l'enviament" dels Professors de Religió i

Moral catòlica de les Escoles públiques i concertades i dels Instituts de Menorca, i participa a la presentació dels Objectius del Secretariat Diocesà d'Ensenyança.

- Al fosquet, a Fornells, es reuneix amb el Rector i una representació de la comunitat parroquial.

Dia 27

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- Al Geriàtric de Maó, visita un capellà malalt.
- Al temple parroquial de La Concepció, presideix la Celebració Eucarística de la família vicenciana amb motiu de la festa de Sant Vicenç de Paül i participa a la convivència posterior.

Dies 28 i 29

- A Mallorca. Participa a les celebracions dels 25 anys de la comunitat de la Mare de Déu del Toro, titular de la Parròquia d'aquella urbanització.

Dia 30

- Acompanya els Exercicis Espirituals de la Comunitat de GG. Clarisses del Monestir de Ciutadella.
- Al Geriàtric de Maó, visita un capellà malalt.
- Al fosquet, a Maó, participa a la reunió del Consell d'Administració des Diari de Menorca.

OCTUBRE 2002

Dia 1

- Ofereix punts de meditació a la Comunitat de GG. Clarisses de Ciutadella.
- Participa a la reunió del Capítol de la Catedral.

Dia 2

- Ofereix punts de meditació a la Comunitat de GG. Clarisses de Ciutadella.
- A l'antiga església del Socors participa als actes amb motiu de la inauguració de l'Any Francisc de Borja Moll.

Dia 3

- Ofereix punts de meditació a la Comunitat de GG. Clarisses de Ciutadella.
- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

Dia 4

- Ofereix punts de meditació a la Comunitat de GG. Clarisses de Ciutadella.
- Rep la visita de Mons. Bernardo Herráez, Vicesecretari de la CEE.
- A la Parròquia Sant Francesc de Ciutadella, presideix l'Eucaristia amb motiu de la festa del seu Titular.

Dia 5

- Ofereix punts de meditació a la

Comunitat de GG. Clarisses de Ciutadella.

- Visita les instal·lacions de Bellver i dina amb un grup de la Parròquia Sant Francesc de Maó.
- A Ferreries, presideix la presa de possessió del nou Rector de la Parròquia Sant Bartomeu.

Dia 6

- A Ciutadella, presideix la presa de possessió del nou Rector de la Parròquia del Roser (Catedral), i comparteix taula amb l'equip de preveres de la nova unitat pastoral (Roser, Sant Francesc i Centre C. Sant Miquel).

Dia 7

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

Dia 8

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- Reunió amb els quatre Delegats Diocesans de Pastoral.
- Presideix la inauguració de curs de l'Institut Diocesà de Teologia.

Dia 9

- A Maó, manté una reunió amb els residents i usuaris de la Casa Sacerdotal.
- Rep visites de capellans.
- Visita l'església de Sant Josep i un capellà malalt al geriàtric.

Dia 10

- A Maó, visita els GG. Concepcionistes.
- Rep els responsables dels Pessebristes.
- Es reuneix amb consellers des Diari.
- Celebra l'Eucaristia a l'església parroquial de Sant Antoni.

Dia 11

- Amb l'Ecònom Diocesà, prepara l'Ordre del Dia de la reunió dels Consells parroquials d'Economia i altres assumptes.
- A Ciutadella, presideix el funeral en sufragi del Salesià Don Gabriel Marqués.

Dia 12

- A Sant Lluís, presideix l'Eucaristia que la Guàrdia Civil ofereix amb motiu de la Festa de la Mare de Déu del Pilar.
- As Mercadal, visita l'aquarterament de la Benemèrita i participa a la seva Festa.
- Al Seminari, participa a la reunió de la naixent Comissió Diocesana de Justícia i Pau, acompanyats pels President nacional i Secretari General.
- Al Centre Artístic de Ciutadella, assisteix a la Conferència dictada per l'esmentat President nacional de J.P., Arcadi Oliveres.

Dia 14

- A València, als Seminaris Major i

Menor (Moncada i Xàtiva), visita el seminaristes menorquins.

Dia 16

- A Madrid, participa a la reunió ordinària de la Comissió Episcopal de Pastoral Social.

Dies 17 i 18

- A l'Escorial, participa a l'Assemblea Nacional de Delegats d'Acció Caritativa i Social.

Dia 20

- A Ciutadella, participa al dinar de germanor d'un grup de famílies del Centre Catequístic Sant Miquel.

- A la Catedral, presideix l'Eucaristia Dominical.

Dia 21

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

- A Maó, dina amb els capellans de la Casa Sacerdotal i participa a la reunió dels Rectors de l'Arxiprestat.

- A les dependències des Diari, es reuneix amb una Comissió d'Accionistes.

Dia 22

- A Cal Bisbe, rep visites (entre les quals el Provincial dels GG. de La Salle) i despatxa assumptes.

Dia 23

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

Dia 24

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

- A Ciutadella, visita n'Àngela Llorens, qui en aquest dia compleix 100 anys.

- Es reuneix amb el grup de joves de Sant Miquel que rebran la Confirmació el proper diumenge.

Dia 25

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

- A Maó, visita un capellà malalt.

- A les dependències des Diari, participa a la Junta General d'Accionistes.

Dia 26

- Al Toro, participa a la reunió del Consell Diocesà d'Economia i, després, presideix la reunió dels Consells parroquials d'Economia de la Diòcesi.

- A Maó, a Santa Eulàlia, assisteix a l'Assemblea Parroquial i presideix l'eucaristia de presa de possessió del nou Rector.

Dia 27

- A Sant Miquel de Ciutadella, celebra el Sagrament de la Confirmació.

- Visita la Parròquia Sant Antoni M. Claret de Ciutadella que celebra la festa del seu titular.
- A Migjorn Gran, participa a la Pregària vocacional.

Dia 28

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- Al capvespre, participa a la reunió ordinària de la Comissió Diocesana de Patrimoni.

Dia 29

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- A Maó, participa a una reunió a les dependències des Diari.

Dia 30

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.

Dia 31

- Treball personal.

NOMENAMENTS

D'acord amb el nou organigrama diocesà, el Sr. Bisbe ha fet els següents nomenaments:

- Mr. Miquel Ceballos Flores, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A LA VIDA CONSAGRADA.

- Mr. Joan Bosco Faneñ Bagur, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A LES VOCACIONS.

- Mr. Josep Manguán Martínez, DIRECTOR DELS SECRETARIATS DIOCESANS de MISSIONS i d'ECUMENISME.

- Mr. Joan Bosco Martí Marqués, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de PELEGRINACIONS i ATENCIÓ RELIGIOSA ALS TURISTES.

- Sr. José Ignacio Martínez Fernández i Sra. Paula Díaz García, DIRECTORS DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A LA FAMÍLIA.

- Mr. Joan Febrer Rotger, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de SANTUARIS.

- Mr. Francesc Triny Vidal, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de CARITAS.

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- A Març, participa a una reunió a les dependències del Bisbat.
- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...

Dia 20

- A Ciutadella, participa al dinar de germanor d'un cop de famílies del Centre Catòlic Sant Miquel.
- A la Catedral, presideix l'Eucaristia Dominical.

Dia 21

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- A Març, dina amb els capelians de la Catedral i participa a la reunió dels Rectors de l'Arxiprestal.
- A les dependències del Bisbat, es reuneix amb una Comissió d'Agriionistes.

Dia 22

- A Cal Bisbe, rep visites i entre les quals el Provincial dels OO de La Salle i despatxa assumptes.

- Visita la Parròquia de Sant Miquel de Ciutadella i despatxa assumptes.
- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...
- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...

Dia 23

- A Cal Bisbe, rep visites i despatxa assumptes.
- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...
- A les dependències del Bisbat, es reuneix amb una Comissió d'Agriionistes.

Dia 24

- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...
- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...
- A l'Església, participa a l'Assemblea Nacional de Mestres d'Art i C...

Dia 25

- A Sant Miquel de Ciutadella, celebra el Sagrament de la Confirmació.

NOMENAMENTS

D'acord amb el nou organigrama diocesà, el Sr. Bisbe ha fet els següents nomenaments:

- Mn. **Miquel Carabias Flores**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A LA VIDA CONSAGRADA.
- Mn. **Joan Bosco Faner Bagur**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A LES VOCACIONS.
- Mn. **Josep Manguán Martínez**, DIRECTOR DELS SECRETARIATS DIOCESANS de MISSIONS i d'ECUMENISME.
- Mn. **Joan Bosco Martí Marqués**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de PELEGRINACIONS i ATENCIÓ RELIGIOSA ALS TURISTES.
- Sr. **José Ignacio Martínez Fernández** i Sra. **Paula Díaz García**, DIRECTORS DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A LA FAMÍLIA.
- Mn. **Joan Febrer Rotger**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de SANTUARIS.
- Mn. **Francesc Triay Vidal**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de CARITAS.

- Sra. **Margarita Servera Moll**, DIRECTORA DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de CATEQUESI i INICIACIÓ CRISTIANA.
- Sor **Catalina Verdera Estarellas**, DIRECTORA DEL SECRETARIAT DIOCESÀ PER A L'ENSENYANÇA.
- Mn. **Cristòfol Vidal Barber**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de PASTORAL DE LA SALUT.
- Sr. **Bartomeu Llompart Díaz**, DIRECTOR DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de LITÚRGIA i ORACIÓ.
- Sra. **Margarita Campins Pons**, DIRECTORA DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de JOVENTUT.
- Sra. **Magdalena Pelegrí Moll**, DIRECTORA DEL SECRETARIAT DIOCESÀ de PASTORAL UNIVERSITÀRIA.
- Mn. **Joan Manuel Jiménez Martínez**, DIRECTOR DEL GABINET DIOCESÀ de COMUNICACIÓ.

ALTRES NOMENAMENTS

- Sr. **Manolo Barcia Bonet**, PRESIDENT de la CAPELLA DAVÍDICA de la CATEDRAL de MENORCA.
- Mn. **Enric Enrich Coll**, VICARI de la PARRÒQUIA de SANT BARTOMEU de FERRERIES.
- Mn. **Jaume Albert Vidal Pelegrí**, REPRESENTANT DEL BISBAT DE MENORCA PER AL COL·LEGI DE SANT FRANCESC D'ASSÍS DE FERRERIES.

SETEMBRE 2002

• **CANVIS A LES PARRÒQUIES**

El dia 1 de setembre, Mn. Jaume Ametller i Mn. Jesús Llompart prengueren possessió de les parròquies de St. Martí des Mercadal i de St. Lluís, respectivament, en la celebració de l'Eucaristia dominical.

Dia 7, Mn. J. Bosco Faner prengué possessió de la parròquia de St. Esteve de Ciutadella.

Dia 15, Mn. Cristòfol Vidal i Mn. Francesc Triay s'integraven a les comunitats parroquials d'Alaior i el Carme, respectivament, a les quals havien estat destinats.

En totes les preses de possessió el Sr. Bisbe presidí l'Eucaristia i presentà el nou rector a la comunitat cristiana.

• **DELEGATS DE MISSIONS**

Els delegats de Missions de Catalunya i Balears es van reunir a Ciutadella, la primera setmana de setembre, per revisar i programar activitats conjuntes. D'entre els temes tractats destaquem:

- La urgència de trobar vies per promocionar el laïcat missioner.
- Desenvolupament de programes de formació dels grups d'animació missionera parroquial.

• **MARE DE DÉU DE GRÀCIA**

La tradicional festa de la patrona de Maó se celebrà el dissabte dia 7 amb la pregària de Vespres a l'ermita, i el diumenge, dia 8, amb el solemne trasllat de la imatge a l'església de Sta. Maria i la celebració de l'Eucaristia presidida pel Sr. Bisbe.

• **OBJECTIUS PASTORALS DIOCESANS**

En carta dirigida a tots els membres dels Consells Pastoral parroquials i als fidels, en general, el Sr. Bisbe va convocar l'Església menorquina perquè es reunís al seu voltant, en cada un dels Arxiprestats, per reflexionar sobre els criteris a tenir en compte, com a opció preferent, a l'hora de concretar les accions evangelitzadores en els àmbits de la família, la joventut i l'ensenyament. Les trobades foren a Maó el dia 18; a Ferreries el dia 19, i a Ciutadella el dia 20.

• **E.M.D.**

La Comissió permanent i l'equip de servei dels Equips de la Mare de Déu es reuní el dia 21, al Toro, com a trobada prèvia a l'inici de curs, i tenint present els 30 anys d'arrelament dels Equips a Menorca. Posteriorment, a les 12.00 h, i presidits pel Sr. Bisbe, hi hagué la trobada de Consiliaris que dialogaren i suggeriren recursos i activitats per a la renovació i increment dels Equips.

A l'endemà, dia 22, es trobaren uns 300 equipers al col·legi de "Calós" per celebrar la XXX Jornada de començament de curs amb la pregària i la trobada festiva. La xerrada d'inauguració anà a càrrec del P. Lluís Armengol s.j., que versà sobre la vida conjugal i familiar i l'esperança cristiana. Durant la Jornada es renovà el càrrec de Consiliari, que deixava Mn. J. Bosco Faner, i que exercirà Mn. Rafael Portella. I el matrimoni Sebastià Mercadal-Martina Mir prengué el relleu de Marc Florit-Antònia Florit, com a representants en la Comissió regional de Catalunya.

- **FRANCESC CARDONA, NOU PREVERE**

Diumenge 22, a les 5.00 h. de la tarda, fou ordenat sacerdot, pel Sr. Bisbe Joan Piris, en una celebració concelebrada per gran nombre del presbiteri menorquí i amb l'acompanyament d'alguns sacerdots amics provinents d'altres diòcesis. L'església catedral s'omplí de fidels que l'acompanyaren a ell i a la seva família en aquells moments. Enhorabona al nou prevere i que sigui per molts anys de servei.

- **RELLEU A LA VICARIA GENERAL**

El dilluns 23, a les dependències del Bisbat, Mn. Miquel Anglada Gelabert prengué possessió del càrrec de Vicari General de la Diòcesi, davant el Sr. Bisbe, amb la professió de fe, i el jurament de fidelitat. Substitueix en el càrrec Mn. Sebastià Taltavull.

- **IDITEM**

Amb vistes al nou curs, l'Institut Diocesà de Teologia ha obert el termini de matrícula d'Escola Bàsica; continuació de les matèries que es van impartir l'any passat. Els centres on s'impartirà l'ensenyament seran els mateixos: Ciutadella, Ferreries, Alaior, Maó. Igualment s'han donat a conèixer les "Jornades al Toro" orientades a l'evangelització en el món juvenil, familiar i escolar.

- **FRATER**

L'associació de cristians malalts, FRATER, es va reunir al Toro els dies 21-22 de setembre per conviure i compartir les propostes del nou curs. Els 20 assistents concretaren les seves aportacions en cinc propostes que durant l'any els ajudin a mantenir la fidelitat i el caliu de germanor. Entre elles destaca el "no descuidar el contacte personal".

• **PASTORAL PENITENCIÀRIA**

Amb motiu de la festa de la Mercè, el Sr. Bisbe assistí, invitat, a celebrar aquest dia amb els reclusos del centre penitenciari de Palma. Allà es reuní amb un grup de presos menorquins que, amb tota confiança, li exposaren la seva situació, com a doblement separats de la seva societat. D'aquesta estada i de les seves impressions, el Sr. Bisbe en feu un escrit al diari "Menorca".

• **DELEGACIÓ D'ENSENYAMENT**

Convocats per la Delegació d'Ensenyament, es reuniren al Toro els professors de Religió dels centres públics i concertats. Sor Catalina Verdera, delegada, va presentar els objectius del present curs i els professors i mestres assistents van rebre la "missió canònica" de mans del Sr. Bisbe.

• **MARE DE DÉU DEL TORO. CALVIÀ**

El dia 29 de setembre el Sr. Bisbe, invitat per Mn. Francesc Caimari, rector de Calvià, presidí els actes del XVè aniversari de la parròquia sota l'advocació de la Mare de Déu del Toro. També havien estat convidats als actes Mn. Joan Febrer, director del Santuari i Sor Maria Bibiloni, superiora de la comunitat.

OCTUBRE 2002

• **CAPÍTOL DE LA CATEDRAL**

A primer de mes els membres del Capítol de la Catedral, presidits pel Sr. Bisbe, van elegir Sebastià Taltavull com a president en substitució de Mn. Miquel Anglada.

• **CANVIS PARROQUIALS**

En la celebració de l'Eucaristia de dia 5, presidida pel Sr. Bisbe, a les 20.00 h, Mn. Albert Vidal i Mn. Enric Enrich van prendre possessió com a rector i vicari de la parròquia de St. Bartomeu de Ferreries, respectivament. Mn. Vidal es reincorpora a la diòcesi després d'uns anys missioners al Perú.

El diumenge 6, es conclogué la roda de canvis parroquials amb la presa de possessió de Mn. Sebastià Taltavull com a rector de la parròquia del Roser de la Catedral i de Mn. J. Bosco Martí com a vicari. La parròquia celebrava aquell dia la festa de la seva patrona la Mare de Déu del Roser. L'Eucaristia fou presidida pel Sr. Bisbe el qual va fer entrega, al nou rector, dels símbols sacramentals del baptisme, el perdó i l'Eucaristia junt amb el llibre dels Evangelis.

• **ST. FRANCESC**

El dia 4, la parròquia de St. Francesc de Maó es reuní per celebrar l'Eucaristia en la seva festivitat. Posteriorment oferí un concert d'orgue impartit pel professor Tomé Olives i alguns alumnes. Era a la vegada l'estrena d'aquest instrument que la parròquia acabava de comprar per acompanyar la pregària litúrgica.

• **ESCOLTES DE MENORCA**

El dissabte 6 els Escoltes de Menorca van celebrar la seva assemblea anual abans de començar el curs. D'entre els projectes a destacar, Escoltes de Menorca vol promoure una major presència en la societat menorquina a través dels mitjans de comunicació i vol iniciar accions socials relacionades amb el seu mètode educatiu.

• **IDITEM**

El passat dia 8, a les 20.30 h, tingué lloc al Seminari l'acte inaugural del curs de l'Institut Diocesà de Teologia de Menorca. La lliçó va anar a càrrec de Mn. Josep Sastre, amb el títol "Els sants pares de l'Església, primers lectors cristians de les Sagrades Escripures. Sever, Bisbe de Menorca".

• **VIDA CREIXENT**

◦ Dia 7 es reuniren dalt el Toro els animadors i consiliaris d'aquest moviment cristià. Després de la pregària i reflexió prengueren els següents acords:

- Elegir Margarita Caules com a Secretària i com a portaveu de les respectives poblacions a les següents persones:

- Carme Carreres (Maó).

- Joan Cardona (Es Castell).

- Maria Rosa (St. Lluís).

- Margarita Jiménez (Alaior).

- Maria Bibiloni (Es Mercadal).

- Magdalena Moll (Es Migjorn).

- Joana Florit (Ferrerries).

S'acordà igualment que l'inici de trobades, segons els arxiprestats, fos:

- Dia 14 - Ciutadella- a la parròquia de St. Francesc.

- Dia 15 - Arxiprestat de Maó- a la parròquia de St. Lluís.

- Dia 21 - Arxiprestat del centre- a la parròquia de Sta. Eulàlia d'Alaior.

• **NECROLÒGICA**

◦ El sacerdot salesià Gabriel Marquès Salord morí a Panamà el passat dia 8. Tenia 76 anys. Natural de Ciutadella s'havia format a Catalunya i Alacant. Treballà durant 17 anys a Amèrica Central, terra que va estimar profundament. Després de residir per molts anys a Ciutadella havia retornat a Panamà el 29 d'abril d'enguany. Descansi en pau.

• **FORMACIÓ DE CATEQUISTES**

Dissabte 12, una cinquantena de catequistes acudiren al Toro per a la jornada de formació que va oferir aquests tres espais de treball:

- “El llenguatge simbòlic cristià” per Mn. Josep Sastre.
- “Pregar amb la paraula” per sor Gadi i sor Carmen, clarisses.
- “Com ser capaços de propiciar en els joves experiències de fe”, per Marià Gastalver.

• **JUSTÍCIA I PAU**

Va celebrar la seva primera sessió plenària de socis a Menorca. Van ser convidats el president i el secretari general Arcadi Oliveres i Miquel Àngel Sánchez. Aquests dies Arcadi Oliveres féu dues conferències, a Maó i a Ciutadella, sota el títol: “La pau amenaçada: què hi podem fer?”.

Aquestes xerrades tendents a despertar la gent davant els perills amagats, il·luminen perquè cerquem possibles solucions i, a la vegada, descobrim els interessos que manipulen la informació.

• **RECÉS DE PREVERES**

Dimecres 16, fou la jornada de pregària per als preveres. A partir de la lectura de Mt. 13,53-58 hi hagué una reflexió i diàleg sobre el rebuig-indiferència vers la Paraula de Déu i sobre la descristianització.

• **COMERÇ JUST**

Invitada per les botigues de Comerç Just “S’altra senalla”, vingué de Ghana Evelyn Appiah-kubi, que, en una xerrada al centre sòcio-cultural de Ferreries, va exposar la importància de consumir productes de Comerç Just perquè els petits productors autòctons puguin sobreviure davant l’expansió comercial multinacional.

- **PASTORAL SOCIAL**

El Sr. Bisbe i Mn. Francesc Triay assistiren a la "Trobadra nacional de delegats i responsables de l'Acció Caritativa i Social", celebrada a l'Esco-rial. En el document "Evangeli per al món" es presenten les accions pasto- rals de la Conferència Episcopal Espanyola per al trienni 2002-2005.

- **MENORCA-BINDE**

Del 10 al 15 d'aquest mes, i organitzat pel Fons Menorquí de Coopera- ció, una representació institucional del poder públic i d'altres institucions cíviqnes junt amb el delegat diocesà de Missions Josep Manguán, feu una visita al P. Manolo Bonet, per donar-li suport en la finalització dels projec- tes engegats junt amb el nou hospital, encara per acabar. El bisbe Lucas Abadamloora, que recordava la seva estada a Menorca, va acollir la dele- gació menorquina i tingué un llarg intercanvi sobre la realitat socioreligio- sa del nord del país. Va manifestar el desig de concretar més la col·labora- ció entre les dues esglésies particulars: Botgatanga i Menorca.

- **DOMUND**

El diumenge 20 es va celebrar el dia del Domund baix el lema "Jesucrist ens crida al relleu missioner". Aquest relleu generacional de servei s'ajus- ta a l'objectiu pastoral diocesà de treballar amb la joventut.

- **PASTORAL PENITENCIÀRIA**

L'Església menorquina, per mitjà de la delegació de Pastoral Social, ha demanat a la Delegació del Govern a Balears que estudiï la possibilitat que el nou centre penitenciari a construir en els quarters de Santiago a Maó, puguin acollir presos de segon grau, per tal d'apropar els presos al seu entorn familiar i millorar la seva reinserció.

• **CONSELLS D'ECONOMIA**

Dissabte 26 es reuniren al Toro, presidits pel Sr. Bisbe, els rectors amb els representants dels consells parroquials d'economia. Després de repassar l'exercici econòmic de 2001, es féu un llarg debat sobre l'autofinançament i possibles maneres de dur-lo a terme.

• **SANT ANTONI M. CLARET**

La parròquia de St. Antoni M. Claret de Ciutadella celebrà la festa del seu patró el propi dia i en les Eucaristies que es van celebrar el cap de setmana següent.

• **CARITAS INTERPARROQUIAL, MAÓ**

Els representants de Caritas de l'Arxiprestat de Maó es reuniren el 28 d'octubre als nous locals de l'edifici Calàbria. El motiu primer va ser la presentació del treball que realitzarà Tomé Garriga, recentment incorporat a Caritas. Es va elaborar el calendari de trobades per al nou curs i, finalment, ens desplaçarem a visitar les noves dependències.

DESEMBRE 2002

- 1 Inici de l'Advent
- 11 Preveres, Recés d'Advent al Toro.
- 18 Trobada del Bisbe amb els preveres.
- 25 Festa de Nadal.
- 27 Preveres, Jornada festiva.
- 29 Festa de la Sagrada Família.
- 31 Vigília de pregària en la Jornada de la Pau.

El dia 20 de setembre es va celebrar el 10è aniversari de la creació de la Delegació de Pastoral Social a Menorca. Aquesta delegació va ser creada el 1970, arran de la reforma litúrgica i pastoral promulgada pel Concili Vaticà II, amb l'objectiu de coordinar i impulsar les accions pastorals socials a l'illa.

MINORCA-BINDE

ANTONI M. CLARÉ

La delegació de Pastoral Social a Menorca, creada el 1970, ha desenvolupat una feina molt fructífera i ha contribuït a la millora de la vida social i pastoral de l'illa. Aquesta delegació ha treballat en diversos àmbits, com ara la formació, la litúrgia, la catequesi i la pastoral social. Un dels seus projectes més importants ha estat la creació del Centre Penitenciari de Binidarrigori, que ha permès acollir presons de segon grau i proporcionar-los un entorn més humà i educatiu. A més, la delegació ha treballat per millorar la inserció laboral dels presons i proporcionar-los un suport psicològic i social. Aquests esforços han permès que molts presons puguin reintegrar-se a la societat i contribuir a la seva millora.

El dia 20 es va celebrar el 10è aniversari de la creació de la Delegació de Pastoral Social a Menorca. Aquesta delegació va ser creada el 1970, arran de la reforma litúrgica i pastoral promulgada pel Concili Vaticà II, amb l'objectiu de coordinar i impulsar les accions pastorals socials a l'illa.

PASTORAL PENITENCIÀRIA

L'Església menorquina, per mitjà de la delegació de Pastoral Social, ha demanat a la Delegació del Govern a l'Illa que estudiés la possibilitat que el nou centre penitenciari a construir en els terrenys de Santiago a Maó, pogués acollir presons de segon grau, per tal d'apropar els presons al seu entorn familiar i millorar la seva reinserció.

NOVEMBRE 2002

- 2-3 Exercicis espirituals per a *joves*.
- 5 25 aniv. ordenació episcopal del bisbe Antoni Deig.
- 9 Consell Pastoral Diocesà.
- 10 Jornada de Teologia al Toro.
- 13 Consell del Presbiteri.
- 16 *Caritas*: Jornada diocesana.
- 16 *Vida consagrada*. Recés al Seminari.
- 17 Dia de l'Església Diocesana.
- 24 Festa de Crist Rei. Dia de la Catequesi.
- 24 Pregària vocacional.
- 27-28 *Preveres*. Jornades de Formació Permanent.
- 30 Recés d'Advent al Toro.

DESEMBRE 2002

- 1 *Inici de l'Advent*.
- 11 *Preveres*. Recés d'Advent al Toro.
- 18 Trobada del Bisbe amb els preveres.
- 25 **Festa de Nadal**.
- 27 *Preveres*. Jornada festiva.
- 29 Festa de la Sagrada Família.
- 31 Vigília de pregària en la Jornada de la Pau.

NOVIEMBRE 2002

3-7	Ejercicios espirituales para jóvenes
5	25 aniversario episcopal del Obispo Antoni Deig
9	Consejo Pastoral Diocesano
10	Jornada de Teología Litúrgica
13	Consejo del Presbiterio
16	Caritas: Jornada diocesana
16	Jornada litúrgica: Ritos al Seminario
17	Día de la Iglesia Diocesana
24	Fiesta de Cristo Rey (Día de la Catequesis)
24	Fiesta parroquial
27-28	Procesión: Jornada de Formación Permanente
30	Ritos de Adviento al Tercero

DICIEMBRE 2002

1	Inicio de Adviento
11	Procesión: Ritos de Adviento al Tercero
18	Jornada del Bixbe amb els presbiteros
25	Fiesta de Navidad
27	Procesión: Jornada festiva
29	Fiesta de la Sagrada Familia
31	Vigilia de peregriños en la Jornada de la Paz

